

Vergaderjaar 2022–2023

36 200 XVII

Vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2023

Nr. 62

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2023

Tijdens het wetgevingsoverleg Jaarverantwoording 2022 heb ik de toezegging gedaan aan het lid Hammelburg om de Kamer schriftelijk te informeren over de verschillende mutaties op begrotingsartikel 5.4 (het bufferartikel) voor het opstellen van de begroting 2023.

De begroting 2023 is op Prinsjesdag 2022 aan uw Kamer aangeboden. De voorbereiding van het opstellen van de begroting begint in het voorjaar. Hierover wordt uw Kamer in de Voorjaarsnota geïnformeerd. In onderstaande tabel staan de verschillende mutaties op het begrotingsartikel 5.4 die in 2022 hebben plaatsgevonden voor begrotingsjaar 2023. In de memorie van toelichting van de eerste suppletoire begroting 2022 (Kamerstuk 36 120 XVII, nr. 2) is uw Kamer geïnformeerd over de mutaties behorend bij de Voorjaarsnota 2022. De mutaties die samenhangen met het begrotingsmoment Miljoenennota 2023 (Kamerstuk 36 200), zijn toegelicht in de memorie van toelichting van de begroting 2023 van BHOS.¹

¹ Kamerstuk 36 200 XVII, nr. 2. De toelichting wordt geschreven op basis van de rijksbegrotingsvoorschriften. Het kan voorkomen dat een kleine mutatie niet apart wordt toegelicht.

(Bedragen x EUR 1 miljoen)	Begrotingsmoment	2023
Stand Miljoenennota 2022		530,2
Bijstelling CEP 2022	Voorjaarsnota 2022	270,3
Kasschuif opvang Oekraïners	Voorjaarsnota 2022	– 75,0
Inzet Klimaat	Voorjaarsnota 2022	– 45
Eerstejaarsopvang asielzoekers	Voorjaarsnota 2022	– 114,4
HGIS-besluitvorming 2022	Voorjaarsnota 2022	– 9,7
Technische mutaties	Voorjaarsnota 2022	– 0,2
Intensivering Coalitieakkoord en BHOS-nota	Miljoenennota 2023	– 606,2
Inzet Oekraïne	Miljoenennota 2023	– 50,0
Bijstelling MEV 2022	Miljoenennota 2023	172,9
Stand Miljoenennota 2023		72,9

Stand buffer begrotingsartikel 5.4

De ruimte op het bufferartikel 5.4 is – naast bijstellingen van ODA-budgetten – primair bedoeld om fluctuaties op te vangen vanwege economische schommelingen en fluctuaties in de asieltoerekening voor eerstejaarsopvang uit DAC-landen. De stand op het begrotingsartikel 5.4 bedroeg in de miljoenennota 2023 – na verwerking van de intensiveringen uit het Coalitieakkoord en de BHOS-nota – cumulatief voor de jaren 2023 tot en met 2027 bijna EUR 3 miljard en was daarmee ruim. Ter vergelijking: de cumulatieve buffer ten tijde van de Miljoenennota 2020 was voor de jaren 2020- 2024 bijna EUR 979 miljoen en in 2021 voor de jaren 2021 tot en met 2025 EUR 304 miljoen en daarmee relatief laag vanwege het macro-economisch effect van de COVID-pandemie.²

De omvangrijke buffer in de begroting 2023 is aangehouden omdat er twee redenen waren die aanleiding gaven tot extra behoedzaamheid. Ten eerste de economische onzekerheid in de nasleep van de coronapandemie. Ten tweede onzekerheid ten aanzien van asieluitgaven die in de loop van 2022 duidelijk werd. Daarover is in de begroting van 2023 het volgende geschreven:

Een deel van deze bijstelling (euro 75 miljoen) wordt gereserveerd op het verdeelartikel 5.4 anticiperend op fluctuaties in de asieltoerekening voor eerstejaarsopvang. In het voorjaar van 2023 wordt de nacalculatie van 2022 verwerkt. Deze reservering kan hierdoor niet elders worden ingezet.

En in de antwoorden op vragen over de BHOS-begroting 2023 is onder meer het volgende opgenomen.

De meest recente meerjarenraming [van de asieltoerekening] zoals verwerkt in de BHOS-begroting 2023 is hieronder weergegeven. De verwachting is dat dit verder toeneemt.

Uit de Meerjaren Productie Prognose (MPP) cijfers van september 2022 werd duidelijk dat de verwachting was dat de asielramingen meerjarig sterk konden stijgen. De Kamer is hierover op 4 november 2022 geïnformeerd.³ Die MPP-cijfers zijn gebruikt voor de bijstelling van de ramingen voor het lopende jaar. In de tweede suppletoire BHOS-begroting zorgde dit voor een tegenvaller van EUR 160 miljoen voor de ODA-toerekening in 2022 van eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen.⁴

² Ten tijde van het opstellen van de miljoenennota 2022 (Kamerstuk 35 925) was het kabinet demissionair, dus was deze begroting beleidsarm.

³ Meerjaren Productie Prognose (MPP) 2022–2 (Bijlage bij Kamerstuk 19 637, nr. 3006).

⁴ Kamerstuk 36 250 XVII, nr. 2.

Toelichting per mutatie begroting 2023

Hieronder vindt u een korte beschrijving van de mutatie per regel in tabel 1.

Bijstelling CEP 2022 en bijstelling MEV 2022

Twee keer per jaar wordt het ODA-budget bijgesteld voor macro-economische ontwikkelingen. Dit gebeurt op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP) in het voorjaar en op basis van de Macro Economische Verkenning (MEV) in het najaar. Beide ramingen worden opgesteld door het Centraal Planbureau en vervolgens verwerkt met Voorjaarsnota en Miljoenennota.

Kasschuif opvang Oekraïners

Het kabinet heeft besloten tot een eenmalige bijdrage van EUR 150 miljoen vanuit het ODA-budget in 2022 aan de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Dit is gedekt door een kasschuif uit 2023 en 2024 van elk EUR 75 miljoen.

Inzet Klimaat

Vanuit het bufferartikel is in de Voorjaarsnota 2022 (Kamerstuk 36 120) voor het jaar 2023 EUR 45 miljoen beschikbaar gesteld voor het thema klimaat.

Eerstejaarsopvang asielzoekers

De raming van de MPP in februari leidde in 2022 tot een meerjarige mutatie. Vanuit het bufferartikel is hieraan in 2022 voor het begrotingsjaar 2023 EUR 114,4 miljoen bijgedragen.

HGIS-besluitvorming 2022

De HGIS-besluitvorming leidde tot een aantal mutaties die worden verrekend met begrotingsartikel 5.4. Het grootste deel van deze mutatie was de loon- en prijsbijstelling van het apparaat op de begroting van Buitenlandse Zaken met ingang van 2022. Hier was vanuit het ODA-budget EUR 9,4 miljoen voor nodig.

Intensivering Coalitieakkoord (Bijlage bij Kamerstuk 35 788, nr. 77) en BHOS-nota

Vanuit het bufferartikel is in 2022 voor begrotingsjaar 2023 een bedrag van EUR 547,2 miljoen geïntensiveerd op de verschillende beleidsartikelen op de thema's die beschreven zijn in de beleidsnota «Doen waar Nederland goed in is» van juni 2022. Vanwege een positieve mutatie naar aanleiding van de MEV 2022 is daarnaast in 2022 voor 2023 nog EUR 59 miljoen extra geïntensiveerd op Voedselzekerheid en Humanitaire Hulp.

Deze keuzes zijn mede gemaakt op grond van de MPP-cijfers voor eerstejaars opvang van asielzoekers uit DAC-landen van voorjaar 2022, die meerjarig zijn verwerkt bij Voorjaarsnota 2022. De intensiveringen uit de BHOS-nota zijn budgettair verwerkt in de begroting voor 2023 van september 2022. De huidige asieltegenvaller voortvloeiend uit de MPP-cijfers van februari 2023 heeft het kabinet verwerkt in de Voorjaarsnota 2023.

Inzet Oekraïne

Vanwege een positieve mutatie naar aanleiding van de MEV 2022 is in 2023 een bedrag van EUR 50 miljoen overgeheveld van het bufferartikel naar beleidsartikel 1.3 voor de wederopbouw van infrastructuur in Oekraïne.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher